

Strategia zrównoważonego rozwoju Pszowa

Spis treści :	2
WSTĘP	3
Krótka charakterystyka Pszowa wg Pszowian	3
Geneza opracowania	4
Tło strategiczne - powiązanie z regionem	4
Przedmiot, cel pracy i zakres opracowania	5
Opis metody	5
Zespół lokalnych ekspertów	6
STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA PSZÓW	7
1. Czterowymiarowa misja rozwoju Pszowa :	7
1.1. Cel	8
1.2. Strategia:	8
1.2.1. Wizja (reported speech) – opis	9
1.2.2. Misja	13
1.3. Wartości	13
1.4. Standardy zachowań	14
2. Elementy metody SWOT	15
3. Rekomendacje do wdrażania strategii	17
ZAKOŃCZENIE	19
Wnioski końcowe	19
Zalecenie końcowe	19
 Załączniki :	
1. Arkusze strategii	
2. Oryginalny zapis speechu (dyskusja)	
3. Oryginały list obecności na warsztatach	
4. Spis osób występujących w roli ekspertów lokalnych	
5. Projekt uchwały	
6. Zapis na CD-Rom (elektroniczne dane tekstowe)	

WSTĘP

Krótką charakterystyka Pszowa wg Pszowian

Nazwa pochodzi: podstawa tleni psza – pszono = pszenica lub pse – samopsza = rodzaj pszenicy, krochmalna pszenica. Na urodzajnym terenie uprawiano „psze” czyli jest to nazwa topograficzna – kultowa. Baza psza informuje o starożytności osady – przybliżony czas powstania X – XI wiek. Pierwsze wzmianki 1086 r. – Psovane, 1265 r., 1306 r. Psow, 1561 r. Pschow. Położona przy starym trakcie wiodącym od Bramy Morawskiej i łączącym od wieków Racibórz, Wodzisław Śl. i Pszczynę, w kotlinie Raciborsko – Oświęcimskiej na Wzgórzach Rybnickich, które tworzą polodowcowe wzniesienia poprzecinane szerokimi dolinami rzek w obrębie Księstwa Raciborskiego. Centrum Pszowa stanowi kulminacyjne wzniesienie wzgórz rybnickich o wysokości 311 m n.p.m.

Jak wynika z licznych źródeł w latach 1241 – 1242 osada Pszów została spalona przez Tatarów, a jako wieś książęca w 1265 r. uzyskała lokację na prawie niemieckim w miejsce wcześniejszego prawa polskiego.

W latach 1265 – 1293 wybudowano w Pszowie drewniany kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych. Na jego miejsce w latach 1350 – 1400 wzniesiono murowany kościół co świadczy o dużej randze miejscowości.

W roku 1722 do parafii pszowskiej trafia kopia cudownego obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej, która to podczas drogi zostaje uszkodzona i oddana do poprawienia wodzisławskiemu malarzowi. Obraz zostaje przemalowany gruntownie powodując zanik cech szczególnych dla Matki Częstochowskiej, co pozwoliło na oznaczenie obrazu jako wizerunku Matki Boskiej Pszowskiej. Zaczyna się nasilać ruch pielgrzymkowy zarówno ze Śląska pruskiego, austriackiego i Galicji, który przetrwał do czasów obecnych i miał znaczący wpływ na rozwój wsi. Istniejący kościół nie był w stanie pomieścić napływających wiernych, w związku z tym obiekt wyburzono i przystąpiono do budowy nowego kościoła maryjnego – barokowej budowli o szczególnie pięknej fasadzie – pod wezwaniem Narodzenia NMP (1743 – 1746).

W 1742 r. w wyniku zmian politycznych Pszów znalazł się w obrębie państwa pruskiego.

W historię naszego regionu w sposób tragiczny zapisał się Franciszek Chrószcz zwany „Śląskim Drzymałą”, któremu na podstawie ustawy pruskiej zabroniono wybudowania własnego domu. Nie otrzymując zezwolenia władz na budowę domu zamieszkał w ziemiance. A próba usunięcia go przez władze pruskie z jego „mieszkania” skończyły się odebraniem sobie życia przez F. Chrószcza, który w ten sposób stał się symbolem trwania polskości na kawałku śląskiej ziemi.

W historii osadnictwa Pszowa, przełomowy okres przypada na XVIII i XIX w – odkryto i przystąpiono do eksploatacji złóż węgla kamiennego. Wzmożony rozwój przemysłu górniczego przypada na 2 poł. XIX w. Powstała kopalnia „ANNA”, która od 1840r. rozpoczęła regularną eksploatację węgla kamiennego. Pszów zaczął przeżywać okres szybkiego wzrostu zaludnienia. W układzie osadniczym zachowały się do dziś ślady jego żywiołowego w tym czasie rozwoju. Przez lata Pszów funkcjonował najpierw jako osada, potem jako miejscowość górnicza.

Istotną rolę odegrał Pszów jak i jego mieszkańcy w latach 1919 – 1921 udziałem w powstaniach śląskich a przede wszystkim w III powstaniu śląskim odegrał – 14 pułku Piechoty Wojsk Powstańczych.

Po zakończeniu I wojny światowej i plebiscycie Pszów został włączony do ziem polskich. Podczas okupacji na terenie Pszowa znajdował się oddział roboczy jeńców radzieckich obozu w Cieszynie, obóz pracy (1941-1942) oraz obóz dla wysiedlanych Polaków (1942-43).

Prawa miejskie Pszów otrzymał w 1954 r. W latach 1975 – 1994 włączony zostaje do miasta Wodzisławia Śl. jako jedna z jego dzielnic. Od 01.01.1995 r. znowu samodzielny miastem. Pszów zajmuje obszar 20,47 km² i liczy około 15.000 mieszkańców, co daje średnią gęstość zaludnienia 733 osoby na 1 km².

Geneza opracowania

Mając na uwadze realizację Układu Europejskiego sporządzonego w Brukseli dnia 16 grudnia 1991 roku, ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi* / oraz przewidywaną akcesję Rzeczpospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, gminy i miasta położone w Obszarze Zachodnim Polityki Rozwoju Województwa Śląskiego*/, wdrażając strategiczną wizję rozwoju regionalnego kraju, zawartą w Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego, oraz rozwojowe strategie i programy wojewódzkie mają na celu wybudowanie zintegrowanej infrastruktury europejskiej. Gminy te opracowały bądź opracowują własne, lokalne strategie zrównoważonego rozwoju.

Poniższa strategia jest prezentacją strategii zrównoważonego rozwoju miasta Pszów do roku 2010.

Tło strategiczne – powiązania z regionem

Miasto Pszów zajmuje korzystną pozycję strategiczną w kontekście powiązań europejskich ze względu na swe położenie w liniach oddziaływania VI Paneuropejskiego Korytarza Transportowego. Usytuowanie miasta i gminy Pszów w południowej części subregionu w bliskości towarowych i pasażerskich sieci transportowych, jak: istniejąca sieć dróg ekspresowych, planowana autostrada A 1, będąca fragmentem międzynarodowego programu sieci budowy autostrad TINA, planowana budowa drogi ekspresowej Racibórz – Pszczyna oraz planowana tzw. droga południowa. Bliskość strategicznej drogi wodnej Odra – Dunaj, jak i idący w ślad za tym, zapisany w umowach międzynarodowych rozwój sieci kolei szerokotorowych i linii kolejowej typu TGV, jak i terminalu logistycznego Bohumin – Gorzyczki – Uchylsko, stanowią o infrastrukturalnych, europejskich makro powiązaniach regionalnych, w których partnerem strategicznym może okazać się nie tylko stolica regionu Katowice ale również Województwo Północno – Morawskie ze stolicą w Ostrawie.

Nakładająca się na to tło prognoza ruchu zawarta w Narodowej Strategii Rozwoju Transportu, pokazuje że rozwiązanie jednej z największych tzw. „wieżb ruchu” znajduje się na obszarze problemowym dotyczącym strategicznego położenia Pszowa. W rozważaniach nad opracowaniem strategii rozwoju lokalnego w/w fakty nie mogą zostać pominięte – wręcz mają znaczenie kluczowe. Można wręcz powiedzieć, że miasto i gmina Pszów są położone w ważnym węźle mogącym w przyszłości generować rozwój europejski. Warunkiem koniecznym dla zaistnienia synergii jest wypowiedzenie wizji i misji strategicznej, wykorzystującej atuty położenia geograficznego.

* Dz.U. Nr 11/94, poz. 38; zm.: Dz.U. 63/95 poz. 324, 326

* Nazwa zgodna z terminologią zapisów dokonanych w strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 - 2015

Przedmiot, cel pracy i zakres opracowania

Przedmiotem pracy są zagadnienia z szeroko rozumianej dziedziny planowania – faza planowanie strategiczne. Konieczność wypowiedzenia lokalnych strategii wynika z podpisania przez Polskę Układu Europejskiego, a więc przejścia na zintegrowane z europejskim systemem planistycznym formy planowania przestrzennego, począwszy od etapu krajowego poprzez regionalny, skończywszy na lokalnym. Prezentowana w niniejszym dokumencie strategia jest właśnie taką formą. Jest również oczywiste, że wszystkie elementy prezentowanej wizji strategicznej, obejmujące przedmiot pracy, muszą być z konieczności **zintegrowane** z elementami strategii wyższego rzędu, a w szczególności ze Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego oraz tzw. Programem Wojewódzkim.

Zakres opracowania ograniczony został do opracowania lokalnej strategii rozwoju miasta Pszowa. Z powyższego wynika, że celem pracy jest uzyskanie materiału o charakterze planu strategicznego, wskazującego kierunki i sposoby integracji lokalnej infrastruktury rozwojowej Pszowa z funkcjonującą infrastrukturą europejską, a tym samym umożliwienie miastu Pszów dostępności do środków obecnie jeszcze przedakcesyjnych Unii Europejskiej a docelowo, po opracowaniu Narodowego Planu Rozwoju, jak i po przystąpieniu do Unii, do pełnoprawnych środków akcesyjnych.

Opis metody

Zastosowana metoda pracy nad strategią rozwoju Pszowa polegała w pierwszym rzędzie na moderowaniu dyskusji lokalnych ekspertów, polegającej na stymulowaniu prawdziwości zdań implikacji (jeżeli ... to ...). Pozostając jeszcze na chwilę przy naukowej terminologii wiadomo, że chodzi o tzw. metodę dedukcyjną.

Aby przeprowadzić grupę lokalnych ekspertów przez tzw. krytyczną ścieżkę rozumowania odbyto 5 warsztatów. Na dwóch pierwszych nastąpiła prezentacja tła strategicznego regionu, następnie kolejne dwa warsztaty zostały przeznaczone na wypowiedzenie przez Pszowian zagadnienia wizji strategicznej (patrz rozdział 1.2.1.). Wypowiedzenie wizji strategicznej polega na sformułowaniu elementów składających się na czterowymiarową misję rozwoju za pomocą tzw. mowy wiązanej (reported speech) (patrz rozdział 1.2.1.). Warsztat nr 5 polegał na zastanawianiu się nad szansami realizacji wcześniej wypowiedzianej wizji. Zastosowano tutaj elementy metody SWOT wypowiadając szanse i zagrożenia tak rozumianego projektu strategicznego oraz mocne i słabe punkty strategii.

Materiał zebrany w trakcie warsztatów poświęconych wypowiedzeniu wizji został poddany analizie i w końcowym efekcie zredegowany, jako koncepcja misji (patrz rozdział 1.2.2.). Uszczegółowienie misji zawarte jest w postaci programowego arkusza strategicznego (patrz Załącznik nr 1).

Zespół lokalnych ekspertów

Zgodnie z warunkami umowy na opracowanie strategii Zarząd miasta Pszowa zaprosił do wzięcia udziału w warsztatach strategicznych grupę lokalnych ekspertów, której skład osobowy przedstawia załącznik nr 4.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA PSZÓW

1. Czterowymiarowa misja rozwoju Pszowa¹

Planowanie strategiczne umiejscawia wypowiedzenie strategii w powiązaniu z takimi pojęciami, jak : cel strategii, wartości strategiczne, czy też standardy zachowań. Niezmiernie ważnym pojęciem jest również pojęcie misji, które wiąże się z kolei z pojęciem wizji strategicznej. Aby dobrze zrozumieć znaczenie misji trzeba jednak zacząć od wyjaśnienia czym jest wizja. W przypadku moderowanej dyskusji nad strategią rozwoju obszaru lokalnego przyjmuje się, że *wizja jest obrazem przyszłości, którą uczestnicy organizacji (mogą też być lokalni eksperci) chcą wykreować.*^{2/} A za tym konsekwentnie idąc misja powinna być precyzyjnym wyrażeniem aspiracji i dążeń, powinna być *sformułowaniem* wizji dla potrzeb budowy samej strategii.

Koncepcja misji dotyczy wszystkich aspektów rozwoju miasta, lokalnej społeczności czy też organizacji. W miarę rozwoju procesu poznawania otoczenia / środowiska itp. zawsze istnieje możliwość rozwinięcia zarówno samej wizji, jak i w konsekwencji wizji. Gdy członkowie społeczności lokalnej wierzą i rozumieją jasno sprecyzowane cele, jak i samą strategię np. miasta oraz gdy widzą jak inni wnoszą swój wkład w jego rozwój, *przynosi to duży efekt motywacyjny*. Dobrze sformułowana misja zawiera wszystkie z w/w elementów tj.:

1. **Cel** - po co istniejemy ?, jaki jest sens naszego istnienia ?
2. **Strategia** – domeny działalności, pozycje jakie chcemy zajmować, w czym jesteśmy lepsi od innych.
3. **Wartości** - w co wierzymy ?, jakie wartości chcemy kultywować ?
4. **Standardy zachowań** – polityka i standardy zachowań społeczności lokalnej.

Poniżej znajduje się misja Pszowa wypracowana na podstawie wizji wypowiedzianej przez pszowskich lokalnych ekspertów w trakcie warsztatów strategicznych, odbytych w Pszowie w dniach 26.07.2002 i 07.08.2002. Zarówno wypracowanie wizji, jak i misji poprzedzone zostało dogłębną analizą tła strategicznego (patrz strona nr 5), dokonaną w trakcie dwóch wcześniejszych warsztatów, odbytych w dniach 10 i 19.07.02 r.

^{1/} / Cytowany w obszernych fragmentach za opracowaniem GAPP S,A, w Katowicach pt. „, Strategia Zintegrowanego Rozwoju Miasta Rybnika” – moderator Cezary Ulasiński.

^{2/} / „Strategia zarządzania” Krzysztof Obłój PWN, Warszawa 1999

1.1. Cel

Najogólniejszym celem istnienia miasta Pszowa i jego społeczności jest stworzenie warunków do przywrócenia historycznie udokumentowanych walorów miejsca, wynikających z tradycyjnego sposobu pojmowania tej ziemi jako miejsca Kultu Maryjnego, przekraczającego granice Polski, funkcjonującego jako centrum pielgrzymstwa.

Również historycznie udokumentowanym celem wydaje się być chęć kultywowania śląskich tradycji, m.in. wynikających z tradycji zawodu górnika, jak i kultywowania archetypu Śląskiej Rodziny oraz Śląskiego Patrioty.

Uczynienie z Pszowa centrum pielgrzymstwa niesie za sobą również cel gospodarczy, opierający się na zasadzie budowania przedsiębiorczości wokół tzw. przemysłu związanego z ruchem i turystyka pielgrzymkową oraz programem usług towarzyszących.

Jak już zauważono w rozdziale poprzednim cel/cele strategiczne powiązane są z zagadnieniem sensu istnienia lokalnego społeczeństwa na danym terenie.

W przypadku Pszowa jest to chęć samorealizacji się w warunkach tak właśnie rozumianego zrównoważonego rozwoju.

Zrównoważony rozwój jest zarazem głównym celem strategicznym.

1.2. Strategia

Strategia inaczej domeny i kierunki działania. Pojęcia te ściśle łączą się z wyznaczonym, najogólniejszym celem działania. Strategia determinuje rozwój wskazując jednocześnie, w którym kierunku lokalne społeczeństwo chce się rozwijać – wskazuje kierunki działania.

Dobrze sformułowane zapisy strategiczne pozwalają określić jakiej jakości życia życzy sobie ogół społeczności. Na jakość tą składa się bowiem nie tylko zamożność ludzi ale i szeroko rozumiane warunki bytowe. Zadaniem miasta będzie więc zapewnienie każdemu bezpiecznego, czystego i dostępnego otoczenia, które uczyni z niego pożądane miejsce do życia. Miasto Pszów w opinii lokalnych ekspertów chce zaoferować szeroką gamę ofert rekreacyjnych i rozrywkowych, pragnie również utrzymać swoje zasoby kulturowe i jednocześnie pragnie dążyć do tworzenia nowych. Czyste środowisko, estetyczne otoczenie, bezpieczne drogi i place zabaw dla dzieci. Dobre szkoły, wysoka jakość opieki zdrowotnej to walory, które Pszowianie pragną zachować dla siebie i przenieść je jako dobra dla przyszłych pokoleń. Zasadniczo wyróżniono w trakcie wypowiedzania wizji strategicznej trzy domeny strategiczne. Są nimi : administracja, samorealizacja oraz rozwój i inwestycje.

Dobrze pojęta administracja zapewnia miejsca pracy oraz tworzy warunki do akumulacji i podziału kapitału. Samorealizacja to styl życia ale zarazem szeroko rozumiane bezpieczeństwo zarówno socjalne jak i prawne. W domenie rozwój / inwestycje mieści się pojęcie edukacji zapewniającej rozwój kultury i nauki oraz akumulację i podział dóbr kultury. Wypowiedzenie przez lokalnych ekspertów projektów – pomysłów na zagospodarowanie domen strategicznych tworzy pole działania dla rozwoju publicznej infrastruktury technicznej. Nadanie nowej jakości życia wiąże się też ze zmianą wizerunku miasta pod względem charakteru jego przedsiębiorczości. Stojące dziś w obliczu likwidacji duże, nierentowne na chwilę obecną przedsiębiorstwa produkcyjne powinny ustąpić jutro pola nowej przedsiębiorczości tj. małym i średnim przedsiębiorstwom. To ich rozwój ma zapewnić miastu płynne przejście od dotychczasowych sposobów produkcji do zapewnienia sfery usług

zarówno materialnych, jak i niematerialnych, technicznych, specjalistycznych, usług związanych z wypełnieniem tzw. sfery wolnego czasu.

Poniżej przejdziemy więc do zaprezentowania wypowiedzianej przez lokalnych ekspertów Pszowa wizji a później nastąpi prezentacja misji.

1.2.1. Wizja (reported speech) – opis

W dniach 26.07.2002 i 07.08.2002, w toku moderowanej dyskusji, grupa lokalnych ekspertów wypowiadała wizję strategiczną Pszowa, której oryginalny zapis (część I i II), prezentowany jest poniżej.

Część I

Pszów, dnia 26.07.2002

Rozpoczynając swobodne wypowiedzi tzw. lokalnych ekspertów zastępca burmistrza stwierdził, że studium gminy Pszów było zrobione przed Strategią Wojewódzką, dlatego niektóre jego elementy zdezaktualizowały się. Nie chodzi o to, aby zweryfikować całość prac poprzedników, ale chociaż o zaktualizowanie związane z obecną sytuacją, wiedzą dotyczącą otoczenia oraz z potrzebą (choćby wzięcia pod uwagę czynnika zrównoważonego rozwoju np. przyrody, rekultywacji terenów przemysłowych, budownictwa i terenów rozrywki).

Lunapark

Lunaparki nie powstają w dużych miastach, ale głównie w mniejszych miejscowościach, dlatego ważne są również walory przyrodnicze, turystyczne i rekreacyjne szczególnie w odniesieniu do terenów pokopalnianych, pozostałych po eksploatacji, po ich rewitalizacji (istnieje już koncepcja), istnieje możliwość stworzenia ośrodka rekreacyjnego. Jest lokalizacja, miejsce to jest dobrze skomunikowane poprzez drogę południową (dwie hałdy podzielone czteropasmówką). Wykorzystując tło regionalne (układ drogowy z drogą południową) można wybudować tam też centrum sportowo rekreacyjne, zarówno letnie jak i zimowe - z lodowiskiem (całość jest już w fazie realizacji). Możliwość powiązania z istniejącym stadionem + baza rekreacyjna, której jeszcze nie ma. Są natomiast plany wybudowania ścieżek rowerowych i małego lotniska dla modelarzy, z punktem widokowym na hałdzie. Wg informacji przedstawiciela kopalni, tereny będące jeszcze w ich posiadaniu mają zostać przywrócone do użytkowania dla mieszkańców Pszowa, jest to również interesem kopalni, stożek hałdy jest już wstępnie kształtowany, koniec tej realizacji powinien nastąpić w 2003 roku. Osadniki mułowe jako inwestycja część I i II (zależy od firmy „Renowa”).

Kopalnia

Jej żywotność szacowana jest do 2010 roku, pracuje w niej 3500 ludzi tj. prawie 50% mieszkańców Pszowa. Ośrodek sportowy nie da tak dużej ilości miejsc pracy, dlatego otoczenie zaczyna się samo rozwijać. Strukturyzowanie gminy powinno spowodować transfer ludzi z kopalni do ośrodka rekreacyjnego, ale na pewno nie wszyscy gremialnie będą chcieli przejść z górnictwa do innych sektorów gospodarczych. Dyslokacja załogi

będzie na pewno skierowana do innych kopalń i na pewno będzie to znaczna migracja ludzi za pracą. Rozwój systemu komunikacyjnego znacznie powinien ułatwić dojazd do pracy. Nie mówimy tu o odległościach rzędu 1km, ale przynajmniej 15km.

Technologia ośrodka rekreacyjno – sportowego będzie wymagać rozbudowy sieci gastronomicznej i usług około sportowych, może również wygenerować aktywniejszą działalność innych organizacji np. koła gospodyń wiejskich. Przy odpowiednim ustawieniu funduszy można tak wykreować ośrodek, że jego konsekwencją działania będzie lepsza jakość życia w gminie. Rolą gminy jest zaś wspomaganie działań około inwestycyjnych. Na dzień dzisiejszy brakuje ustawowych elementów wspomagających, które umożliwiłyby używanie narzędzi ekonomicznych, przyciągających inwestorów strategicznych.

Jeden z radnych wskazał na bogactwa ziemi pszowskiej, którymi przykładowo są w źródła energii. Ukształtowanie terenu umożliwia stawianie wiatraków, są też zasoby geotermalne, prócz tego istnieją duże zasoby ciepła odpadowego pochodzącego z eksploatacji w kopalni „Anna” i „Rydułtowy”. Należałoby szukać dofinansowania projektów zmieniających system spalania węgla w Pszowie – likwidacja niskiej emisji i zamienienie jej poprzez wykorzystanie zasobów energetycznych dla celów komunalnych.

Co się stanie, gdy kopalnia zostanie zamknięta? Wszyscy pytają, czy wystarczy czasu i możliwości na tworzenie bazy usługowej - a gdzie wytwórczość, co się stanie z budynkami pokopalnianymi. Już są wolne budynki łaźni, którą można wykorzystać do tworzenia tam miejsc pracy produkcyjnej. Koniec kopalni to również koniec elektrociepłowni, dobrym rozwiązaniem byłoby, aby elektrociepłownia zabezpieczała w przyszłości energię dla gminy, zatrudnienie mogłoby mieć tam do 300 ludzi.

Ale to nie tylko gmina jest odpowiedzialna za restrukturyzację, wręcz to nie jest jej obowiązek, (nie mówiąc już że nie ma na to żadnych środków. Rozwiązaniem miała być ustawa o gminach górniczych, ale ustawa nie działa, bo nie zabezpieczono na nią żadnych środków finansowych).

Zasoby terenów pokopalnianych to 115 ha, kopalnia już może oddać do dyspozycji miasta 53ha, może oddać również łaźnię. Całość problemów związanych z górnictwem to duże zagrożenie dla gminy, monokultura górnicza i kryzys w tej branży powoduje bezrobocie. Zagrożeniem również jest to, że wspomniany wcześniej zakład elektroenergetyczny posiada zbyt stare technologie, a jeśli mówimy o terenach pokopalnianych, to wg opinii niektórych obecnych lokalnych liderów nakłady na ich rekultywację są tak duże, że może lepiej je zaorać!!!

Przedstawiciel kopalni stwierdził, że rolą miasta jest tworzenie możliwości rozwoju, jest bocznica kolejowa, można ją zagospodarować ale można ją też zlikwidować, w zależności od strategii rozwoju wybranej przez Zarząd Gminy. Kopalnia jest kopalnią metanową, można wykorzystać gaz do wytwarzania taniej energii, można go magazynować, na dzień dzisiejszy kopalnia więcej wyrzuca ciepłego powietrza niż wydobywa węgla!!!

Szansą dla rozwoju może być istniejące miejsce kultu Maryjnego. Można go połączyć z lunaparkiem, dokładając do tego bazę noclegową i bazę sportowo – rekreacyjną oraz amfiteatr, tworząc w ten sposób atrakcyjny ciąg możliwości zagospodarowywania wolnego czasu.

Akumulacja dóbr kultury. Ośrodek kultu Maryjnego istniał jeszcze przed wybudowaniem kopalni, w czasie wielkiej biedy w latach 1729 – 1730. Wszyscy Pszowianie mieli przy nim zatrudnienie. Opracowania historyczne mówią, że Ślązacy nie potrafili dbać o swoje zabytki, Pszów jest tego przykładem. Obecnie centrum miasta praktycznie nie istnieje, a przez środek biegnie droga. Jest to wynik działania „poprzedniego systemu” - chciano zniszczyć ten kościół i ten kult. Należy bronić centrum i tożsamości, należy wrócić do starego

historycznego traktu drogi pielgrzymkowej z Wodzisławia do Pszowa. W studium uwarunkowań istnieje już zapis o obwodnicy południowej mającej za zadanie zmniejszyć ruch w centrum miasta. Powinno zaistnieć centrum kulturalne i religijne, bazą takiego projektu mógłby być tzw. wielki trójkąt: Bazylika Rybnicka, Bazylika Pszowska i Sanktuarium w Turzy. To może być nowy trakt pielgrzymkowy jeśli będą istniały dogodne połączenia komunikacyjne oraz gdy nastąpią alianse strategiczne z innymi gminami, również zagranicznymi. Ważnym czynnikiem jest edukacja. Pszów był zawsze w centrum wszystkich walk wyzwoleńczych. Są w Pszowie też duże tradycje kulturowe. Można by na bazie obiektów likwidowanej kopalni tworzyć centrum usługowe i w ten sposób przenieść ciężar ruchu z centrum miasta na jego obrzeża. Zdelimitowanie obszaru centrum Pszowa umożliwi określenie i zbilansowanie jego wartości w sensie ochrony konserwatorskiej i w efekcie powinno spowodować odzyskanie jego dawnych walorów.

Część II

Pszów, dnia 07.08.2002

Powrót do planu centrum pielgrzymkowego.

Centrum Pszowa to nie tylko sama Bazylika, do zabytków należy zaliczyć również kalwarię, kiedyś pielgrzymki przyjeżdżały aż z Bochumina żeby ją obejrzeć. Czym jeszcze można przyciągnąć pielgrzyma? Jak rozpocząć i ożywić ruch pielgrzymkowy?

Wizja sanktuarium (ks. Proboszcza). Pielgrzymowanie to nie wycieczki turystyczne, każde sanktuarium ma inny charakter, jeżeli mówimy o trójkącie to na pewno nie wchodzi w jego skład Rybnik, ale Rudy. Sanktuarium w Pszowie ma charakter międzynarodowy, arcybiskup to akceptuje, jest chętny do propagowania takiego charakteru sanktuarium w świetle jednoczącej się Europy. Dlatego tak ważne jest nawiązywanie kontaktów z zagranicą, baza (np. noclegowa) jest istotna, ale jednak jest drugorzędna, ważniejsza jest Kalwaria, która wymaga renowacji. Ważna jest przede wszystkim duchowa strona pielgrzymowania, dlatego w planach jest zbudowanie domu pielgrzymkowego, jako domu formacyjnego, będzie to miejsce na wyciszenie, na kontemplację, na konferencje, a tego nie da hotel. Jest już wybrana lokalizacja, poza tym w planach jest wybudowanie amfiteatru, gdzie miałyby miejsca spotkania religijne i to jest właśnie baza dla rozwoju ducha, która dopiero następnie powoduje, że ludzie przyjeżdżają. Turza ma charakter sanktuarium diecezjalnego. Jasna Góra jest sanktuarium narodowym (nadany dekretom episkopatu), natomiast Pszów ma charakter międzynarodowy. Kongregacja ds. kultu uznała obraz za święty. Czyli podstawy historyczne są, podstawy materialne natomiast to cały zespół: Bazylika plus Kalwaria jak i nowy ciąg inwestycyjny tj. amfiteatr plus dom pielgrzymkowy, bo dom rekolekcyjny istnieje już w Kokoszykach. Sporo ludzi przyjeżdża na zakończenie rekolekcji właśnie do Pszowa. Śp. ksiądz Knosola zakupił teren w Kokoszykach i Zawadzie i tam wybudował trzy kościoły i dom rekolekcyjny tworząc w ten sposób ciąg duchowy. Aby włączyć bazylikę w Pszowie do tego ciągu, należy „wyciszyć” miasto, należy ochronić bazylikę przed zagrożeniami np. drogi krajowej, dlatego konieczne jest wybudowanie obwodnicy na granicy Pszowa i Rydułtów. Chodzi o prawidłowe wyeksponowanie tego kompleksu, a nie wyeksploatowanie prowadząc główną drogę przez centrum. Należy również rozróżnić ruch pielgrzymkowy od turystyki pielgrzymkowej, jeżeli chcemy stworzyć centrum pielgrzymkowe to musi być

przygotowana odpowiednia infrastruktura dla pielgrzyma, czyli muszą być przez cały dzień czynne konfesjonały, musi być odpowiednia ilość mszy w ciągu dnia. W przypadku turystyki pielgrzymkowej nacisk jest bardziej na oglądanie niż na przeżywanie, miasto wtedy musi mieć pieniądze na przygotowanie przewodników, ponieważ parafia się tym nie zajmie. Sanktuarium nie zostało ustanowione dekretem, w związku z tym nie został wyznaczony zakon do opieki nad miejscem kultu, wszystkim zajmuje się parafia. Przemysł pielgrzymkowy bazuje na wyciszeniu duchowym, ale chcąc nie chcąc wiąże się to ze sferą materialną.

Sanktuarium może się stać centrum integracji trójjęzycznej, miasto powinno więc zapewnić wykształconych przewodników oraz być inspiratorem przemysłu pamiątkarskiego. Kalwaria musi się stać miejscem atrakcyjnym. Atrakcją jej jest zlokalizowanie na atrakcyjnym krajobrazowo terenie, dodając do tego dom pielgrzyma można liczyć w tym momencie na rozwinięcie turystyki pielgrzymkowej. Trzeba jednak zainwestować w konserwację krajobrazu, krzyże pokutne, kapliczki itd. I do takiego sanktuarium ludzie będą przyjeżdżać, ale nie na kilka dni, jest to typowe sanktuarium przejazdowe. Charakter trójjęzyczny powinien być odzwierciedlony w przemyśle pamiątkarskim – (Matka Boska Integrująca).

Samorealizacja

Styl życia – praca – praca głównie na kopalni i w jednostkach pochodnych, działających na rzecz kopalni. Po jej likwidacji, która musi nastąpić w drodze ewolucji, a nie rewolucji, może nastąpić zapaść, dlatego należy wykorzystać walory kulturowe, przyrodnicze. Należy propagować możliwości samorealizacji na bazie lokalnych zasobów. Co to znaczy styl życia? To również zagospodarowanie wolnego czasu, kształcenie w celu organizowania dnia wolnego nie przeznaczonego tylko na rozrywkę, ale na kształtowanie osobowości poprzez uczestnictwo np. w chórach, filharmonii amatorskiej, chodzenie do kina, teatru, uprawianie sportu, tj. również przeciwdziałanie marginalizacji. Istnieją już lokalne kluby sportowe, istnieją trzy chóry dotowane przez gminę, tę bazę należy tylko poszerzyć. Najważniejszym jednak czynnikiem rozwoju jakiejkolwiek społeczności lokalnej jest rodzina. Zapomniano w Europie o rodzinie. To ma być rodzina tradycyjna, która mieszka w domu. Istnieje korelacja pomiędzy kościołem, rodziną i architekturą, są na to przykłady przekształceń dokonanych w podobnych landach w Niemczech. Podstawową tezą jest to, że rodzina ma mieszkać w domu, ma mieć swoje gniazdo, a nie mieszkać w bloku. Jeżeli założymy rozwój bazujący na indywidualnym budownictwie, to perspektywy są bardzo dobre, bo są odpowiednie tereny. Kiedyś budowano tzw. fińskie domki. W Pszowie jest osiedle Biernackiego – Niemcy przy rekonstrukcji Lubeki^{3/} wykorzystywali podobne domy jako warsztaty pracy np. chałupników. Górnicy, którzy dostają odprawy mogliby np. kupić sobie kawałek gruntu pod przyszły dom. W zasadzie zespół urbanistyczny i historyczny tzw. familoków w Pszowie zniknął, pozostał tam jednak charakter ludzi, który jest pewnego rodzaju lokalnym kolorytem i zatem może tworzyć lokalną wartość dodaną. Jeżeli mówimy o rozwoju Pszowa, to podstawową sprawą są parkingi, priorytetem jest komunikacja, nowe przedsiębiorstwa powstają tam gdzie jest łatwa logistyka, dlatego budujemy tę strategię. Strategia musi też pokazać charakter mieszkańców Pszowa.

Jacy są Pszowianie: bardzo pracowici, ale mają za duże ambicje, każdy „ciągnie w swoją stronę”, zamiast razem się zebrać (i powodować synergię działań).

Problemem jest kopalnia, a w związku z nią łatwość ulegania różnego rodzaju, jednakże istnieją również liczne walory etyczne lokalnej społeczności i to jest najważniejsze. Ta społeczność wywalczyła dom kultury,

^{3/} Lubeka, Gdańsk, Hansa, tzw. trójkąt miast Hansy

a nawiązując do historii trzeba pamiętać o wielkich porywach „Pszowików”, to oni byli jednymi z inicjatorów trzech Powstań Śląskich.

Bezpieczeństwo w mieście.

Od 5 lat jest to jedna z najbezpieczniejszych gmin na Śląsku, zasadniczo nie ma zagrożeń, i należy te tendencje podtrzymać.

Bezpieczeństwo społeczne.

Miasto wspomaga ludzi ubogich poprzez pomoc społeczną oraz inne formy pomocy tj. dożywanie, deputaty, węgiel.

Administracja

Jak się administruje Pszowem? - trudno, nie ma jednego wzorca postępowania. Wynika to głównie z tego, że ilość mieszkańców nie ma przełożenia na ilość urzędników miejskich. Być może niektórzy pracownicy są niewykorzystani, a inni za bardzo eksploatowani. Problemem są również kompetencje, nie zawsze zatrudnienie jest zgodne z wykształceniem, problemem jest również sama administracja, która na dzień dzisiejszy wykonuje w zasadzie czynności formalno – prawne, znacznie ograniczające jej zapotrzebowanie na kreowanie. W dzisiejszych czasach przy olbrzymiej skali problemów i dużych oczekiwaniach ze strony społeczeństwa, administrowanie to za mało, zarząd powinien być managerem, na dzień dzisiejszy nie można tego połączyć. Trzeba dopiero wykształcić takich ludzi tj. kompetentnych managerów, zaangażowanych w sprawy gminy. Szansą są demokratyczne wybory samorządowe, jest to bardzo ważne teraz gdy Polska stoi przed wejściem do Unii. Powinno się wybrać jak najmniejszą liczbę radnych, a do celów kontrolnych i nadzorczych powinny zostać powołane różne organizacje społeczne. Ważne jest też ciągle kształcenie zatrudnionych już urzędników. Zasadniczo nie widzi się konieczności tworzenia na tym etapie wyspecjalizowanych agencji rozwoju, aczkolwiek się ich nie wyklucza!

1.2.2. Misja

Po wypowiedzeniu przez lokalnych ekspertów wizji strategicznej uzyskany w ten sposób materiał poddawany zostanie analitycznej ocenie przez grupę niezależnych ekspertów. Tworzy się tzw. mowa niezależna (self – dependence speech), która w różnorodnych ujęciach metodologicznych może opracować misję społeczeństwa lokalnego. Patrz też rozdział **Opis metody i Czterowymiarowa misja rozwoju Pszowa**. Ostateczne rozwiązanie misji przedstawiono w załączniku graficznym

1.3. Wartości

Dostrzega się wyraźnie, że miasto Pszów, położone w Subregionie Zachodnim Województwa Śląskiego może stać się jednym z ciekawszych ośrodków funkcjonalnych województwa śląskiego, być może powiązanych w przyszłości z Euroregionem. Widać wyraźnie, że mieszkańcy Pszowa nie chcieliby zatracić w toku realizacji programu strategicznego podstawowych wartości, na których opiera się ich dzisiejsza egzystencja, jako mieszkańców miasta o starych, śląskich korzeniach. Są to, podobnie zresztą jak na całym Śląsku : przywiązanie do tradycji, szacunek do pracy, rodzina, religijność ale także solidność,

rzetelność i uczciwość. Jak widać było w toku warsztatów te ostatnie będą zawsze iść w parze z historyczną duchowością ale równocześnie i otwartością oraz tolerancją. Dotyczy to zarówno skali lokalnej, ponadregionalnej, jak i międzynarodowej.

1.4. Standardy zachowań

Miasto Pszów, chcąc wypracować rangę ośrodka specjalistycznego – międzynarodowe centrum pielgrzymkowe, w ramach problematyki rozwojowej Zachodniego Obszaru Województwa Śląskiego musi wypracować również długofalowy rozwój polegający na zacieśnianiu powiązań z sąsiadami. Należy sobie zdawać w tym momencie sprawę z tego, że budowanie tego rodzaju schematów współpracy może nieraz powodować efekt, w którym politycy i lokalne społeczeństwo będą musieli często zrezygnować z krótkoterminowych zysków na rzecz długofalowych korzyści. Miasto Pszów musi przekonać wielu partnerów, budować stosunki konsorcjalne i udowodnić, że korzyść z tak rozumianej specjalizacji dla jednej z gmin (w tym przypadku Pszowa) jest korzyścią dla całego subregionu.

Aby móc realizować taką politykę konieczne stają się takie postawy, jak : jawność polityki, odpowiedzialność przed społeczeństwem, partnerstwo. Oczywiście stają się takie standardy jak : konsultacje społeczne i konsekwentna realizacja programów, dla których złożone zostały przed społeczeństwem deklaracje – powinno to budować wzajemne zaufanie społeczeństwa i sprawujących władzę. Z punktu widzenia celu planowania strategicznego powinno to gwarantować społeczną wolę realizacji strategii, a wyrażać się to powinno powstawaniem w społeczeństwie tak zwanego efektu synergetycznego ($2+2=5$) oraz co za tym następuje powinno powodować tworzenie się tzw. wartości dodanych. Od tego momentu, patrząc się na czterowymiarowa misje rozwoju miasta Pszowa można powtarzać cykl analityczny analizując misje niejako od tyłu, idąc od standardów zachowań poprzez wartości, spoglądając krytycznie na samą strategię można zweryfikować cele oraz sens istnienia.

2. Elementy metody SWOT

W dniu 09.08.2002, w toku moderowanej dyskusji, grupa lokalnych ekspertów zastanawiała się nad szansami i zagrożeniami związanymi z realizacją wypowiedzianych elementów strategii oraz ich mocnymi i słabymi stronami. Poniżej prezentowany jest zapis z prac lokalnych ekspertów przedstawiony jako elementy analizy metody SWOT.

Pszów dnia 09.08.2002

Elementy analizy SWOT

Szanse:

- położenie miasta na tle projektowanych inwestycji o charakterze infrastrukturalnym Europy:
 - budowy autostrady
 - budowy drogi południowej
 - drogi wodnej : kanał Odra – Dunaj
- możliwość pozyskiwania funduszy strukturalnych z UE,
- w społeczności miasta wyczuwalny jest duży, ale na chwilę obecną „drzemiący” potencjał związany z chęcią aktywnego udziału w przeobrażeniach otoczenia, jak i samego środowiska życia Pszowian
- majątek mieszkańców Pszowa – w tym tereny (obecnie pola), które można zabudować
- dobrze funkcjonujący układ komunikacyjny i drogowy wymagający zmian w obszarze centrum
- tradycja duchowa i religijna – pielgrzymkowa a zarazem tradycje sportu i klubów sportowych, uzupełnianie się sfery duchowej i fizycznej
- możliwości tworzenia nowych podmiotów gospodarczych
- możliwość rozwoju usług turystycznych (np. lunapark) w oparciu o dostępność terenów dla takiej lokalizacji
- możliwość dofinansowania kompleksu kościelno - sportowego co generować będzie nowe miejsca pracy (już przy lodowisku stworzyło się kilka miejsc)
- istnienie konkretnych projektów (a nie jedynie fantazji), które będą na pewno realizowane po oddaniu gminie terenów pokopalnianych
- konsekwencja myśli pokoleniowej związanej z chęcią zrealizowania wizji miasta wypowiedzianej w tej strategii
- podtrzymywanie tradycji

Zagrożenia :

- kontynuowanie polityki dewastowania centrum przez układ komunikacyjny
- możliwość wystąpienia braku konsekwencji przy realizacji wizji Pszowian wskutek migracji ludzi aktywnych do innych centrów rozwojowych
- zwiększanie się bezrobocia

- groźba likwidacji największego zakładu
- przy niezrealizowaniu szans (np. obwodnicy) zagrożenie marginalizacją
- mała świadomość społeczeństwa co do możliwości edukacyjnych (tradycja szkoły górniczej i pracy na kopalni) – w tym wpływu na programy edukacyjne
- jeżeli nie wybuduje się obwodnicy nie przyciągnie się żadnego inwestora i nie będzie nowych miejsc pracy a to może spowodować odejście ludzi aktywnych
- brak odpowiedniego ustawodawstwa - niemożliwość stworzenia oczekiwanej ilości miejsc pracy przez samorząd
- ucieczka wykształconych ludzi do innych regionów
- wchodzenie wyżu demograficznego na rynek pracy
- starzenie się substancji mieszkaniowej – nic się nie buduje
- starzenie się społeczeństwa
- brak korelacji między szkołami a przemysłem
- brak dostosowania edukacji do potrzeb
- zatrzymanie się rozwoju usług

Mocne strony:

- dobrze rozbudowana sieć telekomunikacyjna
- dobrze rozbudowana sieć wodna – zbiorniki wodne
- dobrze rozwinięta sieć energetyczna , dostępna w każdym miejscu
- sieć ciepłownicza połączona z Rydułtami – mogąca tworzyć obieg zamknięty
- dobrze rozbudowana średnioprężna sieć gazowa
- możliwość wzrostu wykształcenia i dalsze możliwości jego wzrostu, jego poziomu oraz dostosowanie się do potrzeb miasta poprzez kształcenie młodego pokolenia w kampusie uczelni wyższych w Rybniku
- występowanie w rejonie miasta obszarów krajobrazowych o dużej wartości kulturowej
- występowanie w rejonie miasta unikatowych obiektów flory i fauny
- występowanie w rejonie miasta lokalnych źródeł energii – nawet jeśli zostanie zlikwidowana kopalnia jest baza energetyczna , która może zostać przekształcona i dostosowana do nowych, ekologicznych źródeł energii
- korzystna lokalizacja miasta. Pszów znajduje się w strefie przewietrzania Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Na atrakcyjne położenie lokalizacji Pszowa mają również wpływ oddziaływania VI paneuropejskiego korytarza transportowo – komunikacyjnego Europy. Jest to dla Pszowa coś w rodzaju dawnego „Szlaku Bursztynowego”
- do zagospodarowania bardzo duży potencjał ludzki intelektualny
- w genach mieszkańców jest zakodowana pracowitość
- trójjęzyczność społeczeństwa
- źródła gazu i ciepła na terenach pokopalnianych, może to być dobrą zachętą dla potencjalnych inwestorów

- możliwość uruchomienia pasażerskiego transportu kolejowego (nie wolno zamykać takiej możliwości bo plan robiony jest do 2015 r)
- atrakcyjność terenów przez które przechodzi trakcja kolejowa – istnieje zapotrzebowanie społeczne na tego rodzaju atrakcje turystyczne
- mocną stroną jest również to, że ta trakcja kolejowa już istnieje – należy ją tylko rozwijać

Slabe strony:

- bierne czekanie przedsiębiorstw na korzyści wynikające z akcesji do UE
- aktualnie niski poziom wykształcenia
- monokultura edukacyjna, opierająca się jeszcze na zapotrzebowaniach edukacyjnych z okresu gospodarki centralnie planowanej
- malejąca ilość mieszkańców
- starzenie się społeczeństwa
- przebieg głównego układu komunikacji kołowej przez rynek
- linia kolejowa nie ma powiązań z siecią pasażerską
- brak połączenia kolejowego – pasażerskiego z resztą Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego

3. Rekomendacje do wdrażania strategii

Również w dniu 09.08.2002 podsumowując dyskusję nad strategią, lokalni eksperci wypowiedzieli następujący wniosek generalny (tekst oryginalny) :

Jakie są rekomendacje do wdrożenia ?

- Czy jest szansa wykonania tak sformułowanej strategii ?

„Jeżeli wyjdzie” w 60 do 70 % to dobrze, natomiast „jeżeli wyjdzie” poniżej 60 % to jest to zagrożenie.

Nie można robić strategii na 100 lat, ale można wyznaczać kierunki. Nie można również tworzyć strategii na 5 lat.

W NPR⁴ / mówi się, że robi się plany do 2010.

Lokalni eksperci przychylają się do takiego horyzontu czasowego, gdyż zdają sobie sprawę z tego, że na okres ten przypadać powinny znaczące zmiany związane z możliwością akcesji Polski do Unii Europejskiej.

Będzie to również okres, na który przypadnie koniec pierwszej dekady XXI wieku !, a więc okres pierwszych podsumowań, wyciągania wniosków i co z tego zapewne wyniknie, dostrzegania nowych wizji i misji strategicznych.

Podsumowując zdaniem zespołu opracowującego niniejszą strategię, dla powodzenia realizacji przyjętej strategii należy wyznaczyć w Urzędzie Miasta Pszów komórkę

⁴ / NPR – Narodowy Plan Rozwoju

organizacyjną, odpowiedzialna za koordynację procesu realizacji strategii oraz za jego monitorowanie.

Dobrze by było aby na bazie istniejących wydziałów Urzędu Miejskiego wydzielić np. osobny wydział, którego nazwa mogłaby brzmieć :”Wydział Planowania Strategicznego i Rozwoju Miasta”. Zatrudniony tam zespół ludzi mógłby zajmować się również zbieraniem informacji, jak i diagnozowaniem procesów rozwojowych, dostrzegalnych z perspektywy Pszowa. Osobnym zagadnieniem powinna być koordynacja przygotowania aktualizacji kolejnych strategii i opracowywaniem przynależnych tym strategiom planów (programów) operacyjnych. Bardzo ważnym zagadnieniem pracy tego zespołu byłoby monitorowanie i pozyskiwanie informacji statystycznych, prezentujących rozwój Pszowa i jego konkurencyjność na tle gmin subregionu, całego regionu itd.

Wydaje się również właściwym, że dla potrzeb oceny realizacji strategii warto byłoby również opracować i wdrożyć system monitoringu strategii. System ten powinien pomóc w kontrolowaniu procesu wdrażania przyjętej strategii dostarczając informacji na temat stopnia jej realizacji, jak i ewentualnych „zatrzymań”. Użycie systemu do monitoringu strategii powinno pozwolić na jej oryginalne modyfikacje, tak by była ona dokumentem żywym, reagującym na zmiany w mieście i w jego otoczeniu (tle strategicznym). W sytuacji posiadania strategii rozwojowej, jak i posiadania narzędzi operacyjnych umożliwiających jej wdrażanie oczywistym jest, że następnym krokiem powinno być opracowanie wieloletniego planu inwestycyjnego, który, biorąc za podstawę posiadane zasoby, będzie umożliwił korzystanie z przyszłych europejskich źródeł finansowania. Podkreślić w tym momencie należy, że wdrożenie strategii opartej na zamiarze realizacji wybudowania zintegrowanej infrastruktury europejskiej wymaga skonstruowania innej aniżeli dotychczas jakości budżetu miasta. Po to opracowuje się między innymi taka strategię aby uczynić proces przekształceń w budżecie – alokacji środków budżetowych stopniowym, zrozumiałym i bezpiecznym, tak aby przyszli członkowie Rady Miasta, komisje Rady, zarząd Gminy i ich agendy otrzymały czytelne narzędzie prowadzenia gospodarki miasta znajdującego się w Unii Europejskiej.

Niezmiernie ważną sprawą wymagającą zaakcentowania w tym momencie jest uświadomienie sobie że w przypadku chęci korzystania z funduszy inwestycyjnych UE, Unia Europejska kreuje tu jako wiodącą zasadę – zasadę subsydiarności.

ZAKOŃCZENIE

Wnioski końcowe

- Podstawowym problemem każdej, wieloletniej strategii rozwojowej jest to, że aktorzy gry strategicznej w okresie horyzontu widzenia strategii przechodzą liczne metamorfozy np.: pokoleniową. Znamionną cechą jest również cykl wyborczy, w którym mogą zmieniać się opcje i składy rad samorządowych, jak i ich organów. Stąd wniosek, że prawidłowością powinno być aktualizowanie strategii, jak i opracowywanie kolejnych programów operacyjnych.
- Etapowanie rozwoju akcji strategicznej jest możliwe na poziomie programu operacyjnego. Na chwilę obecną można uchwycić kolejność priorytetów w ramach określonych domen strategicznych.
- Chcąc zwiększyć ostrość widzenia strategii warto opracować wersję W.1.1. tej strategii w powiązaniu z aktywnym projektem tła strategicznego. Projekt powinien pokazywać rozwój Pszowa i pomagać w sformułowaniu dalszych akcji kluczowych strategii, pokazanych w toku pierwszego i drugiego warsztatu.
- Stwierdza się, że cel pracy, jakim było wypowiedzenie przez lokalnych ekspertów niezmienniczej wizji strategicznej Pszowa został osiągnięty. Niezależnie od czasu, w którym strategia będzie realizowana, wizja ta będąc projekcją obiektywną będzie się mogła tylko rozwijać. Stwierdza się również spójność priorytetów strategicznych z priorytetami strategii wyższego rzędu.

Zalecenie końcowe

W celu realizacji strategii koniecznym jest opracowanie jej programu operacyjnego.